

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/60/2020
Identifikačné číslo spisu: 6111227954
Dátum vydania rozhodnutia: 24.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Lalík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6111227954.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. J., bývajúceho v T. T., B. XX, zastúpeného JUDr. Luciou Fabriciusovou, advokátkou v Banskej Bystrici, J. A. Komenského 18B, proti žalovanej Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s., so sídlom v Bratislave, Dúbravská cesta 14, IČO: 35 919 001, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 14 C 230/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. augusta 2019, sp. zn. 13 Co 48/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok krajského súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou podanou na okresný súd dňa 29. novembra 2011 domáhal voči žalovanej náhrady škody v sume 3 636,- eur s príslušenstvom, spôsobenej znehodnotením jeho nehnuteľnosti v dôsledku zanedbania technickej údržby cestného telesa v správe žalovanej.
2. Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 20. septembra 2016 žalobe vyhovel, lebo ju považoval za dôvodnú a nárok za nepremľaný, lebo žalobca si ho uplatnil v objektívnej i subjektívnej lehote podľa § 106 Občianskeho zákonníka.
3. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 16. mája 2017 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s úpravou dôslednejšie skúmať predpoklady zodpovednosti žalovanej za vzniknutú škodu a jej skutočnú výšku, vrátane možnosti premlčania tohto práva.
4. Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 31. septembra 2017, č. k. 14 C 230/2011-371, žalobu zamietol a vyslovil, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania. Vychádzal zo zistenia, že žalobca už dňa 25. novembra 2009 mal vedomosť o škode a kto za ňu zodpovedá, lebo v tento deň adresoval žalovanej „žiadosť o obhliadku poškodenej záhrady a návrh na odškodnenie“. Preto ak žaloba bola podaná na súd až dňa 29. novembra 2011, bola podaná po uplynutí subjektívnej dvojročnej premlčacej doby a keď okresný súd prihliadol na námietku premlčania žalovanej, žalobu zamietol.

5. Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. augusta 2019, sp. zn. 13 Co 48/2018, napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a žalobcovi vyslovil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania. Dodal, že subjektívna vedomosť poškodeného o osobe, ktorá je zodpovedná za škodu, nepredpokladá nespochybniteľnú istotu v určení osoby zodpovednej za vznik škody, ale stačí, že má k dispozícii také informácie o okolnostiach vzniku škody, za ktorých sa javí zodpovednosť určitej osoby dostatočne pravdepodobná; uvedený záver vyplýva aj z rozhodnutia najvyššieho súdu z 21. augusta 2008, sp. zn. 3 Cdo 35/2008.

6. Žalobca podal proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Navrhol tento rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie, pretože spomínané rozhodnutie najvyššieho súdu pod sp. zn. 3 Cdo 35/2008 nesprávne interpretoval a ďalšie existujúce rozhodnutie publikované pod č. 16/2014 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky hovorí v jeho prospech takže úsudok o zodpovednej osobe si žalobca mohol urobiť až na základe znaleckého posudku o príčinách poškodenia jeho nehnuteľnosti, o ktorom sa dozvedel až 16. augusta 2011, odkedy bolo možné počítat začiatok plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku na náhradu škody na súde.

7. Žalovaná vo vyjadrení navrhla dovolanie žalobcu zamietnuť.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie žalobcu bolo podané včas, oprávnenou osobou, zastúpenou advokátom a dovolanie rovnako nie je z hľadiska § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. neprípustné. Najvyšší súd dôvodnosť dovolania posudzoval iba k záverom krajského súdu ohľadne otázky premlčania práva na náhradu škody a zistil, že je opodstatnené.

9. Podľa ustanovenia § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka platí pre tzv. subjektívnu premlčaciu dobu, že „právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, kedy sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá“. Najvyšší súd k citovanému ustanoveniu predovšetkým uvádza, že základným zmyslom tohto ustanovenia je dosiahnutie istoty právnych vzťahov; t. j. kedy poškodený nadobudne skutočnú (nie pravdepodobnú) vedomosť o rozsahu majtkovej ujmy určitého druhu a rozsahu, ktorý možno natoľko objektívne vyčíslit' v peniazoch, aby mohol svoj nárok uplatniť na súde voči konkrétnemu škodcovi (porov. rozhodnutie č. 3/1984 Zbierky rozhodnutí a stanovísk).

10. Pri posudzovaní otázky, kedy sa poškodený dozvedel o škode, je potrebné vychádzať z preukázanej (nie predpokladanej) vedomosti poškodeného o vzniknutej škode. Dozvedieť sa o škode znamená, že sa poškodený dozvie o majtkovej ujme určitého druhu a rozsahu, ktorú možno natoľko objektívne vyčíslit' v peniazoch, že možno právo na jej náhradu uplatniť na súde. Rozhodujúcim okamihom teda nie je škodná udalosť - protiprávny úkon či právne kvalifikovaná udalosť, ktoré viedli k vzniku škody - ale vznik škody samotnej v uplatniteľnej výške voči konkrétnemu zodpovednostnému subjektu (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 331/09).

11. Občiansky zákonník tak viaže začiatok plynutia dvojročnej premlčacej doby pri práve na náhradu škody k okamihu, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. „Vedomosť“ o škode je subjektívna kategória, ktorá však vychádza z objektívneho stavu; v tejto súvislosti s poškodenou nehnuteľnosťou, ktorá musí byť natoľko ustálená (nemenná), aby bolo možné hovoriť o vedomosti o škode tak, aby mohla začať plynúť dvojročná premlčacia doba (určenie okamihu tzv. natae actionis), čo bolo až po oboznámení sa žalobcu so znaleckým posudkom, t. j. 16. augusta 2011, a nie dňa 25. novembra 2009, ako uzatvorili nižšie súdy po takmer 9 rokoch od podania žaloby.

12. S ohľadom na vyššie uvedené možno zhrnúť, že formalistickým či len mechanickým prístupom krajský súd svojím rozsudkom naplnil dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., lebo sa dostatočne nevysporiadal s námietkami žalobcu a s údajmi v znaleckom posudku a dospel k zákonne nekonformnému záveru o premlčaní žalobcovho práva na odškodnenie znehodnoteného

majetku.

13. Z individuálnych a špecifických okolností preskúmanej veci sa najvyšší súd nevyjadroval k vzniku škody, jej výške či zodpovednému subjektu; to už bude úlohou krajského súdu, ktorému sa vec vrátila na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 390 C.s.p.

14. Ako obiter dictum najvyšší súd dodáva, že každé rozhodovanie súdov v obdobnej majetkovej veci musí rešpektovať ústavný princíp proporcionality odvíjajúci sa z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý vyžaduje, aby zásahy do základného práva na legitímne očakávanie boli minimalizované na čo najnižšiu možnú mieru, čo sa tiež v tejto veci nestalo; tým krajský súd zasiahol aj do základného práva žalobcu na legitímne očakávanie podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru a v dôsledku toho mu neposkytol jeho právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru), čím naplnil ďalší dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ C.s.p., uplatnený žalobcom v podanom dovolaní.

15. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil, vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C.s.p.), v ktorom rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.